

Centropa oktatási anyag

Alapadatok
<p>Projekt / Óraterv / Feladat címe: <i>Hogyan szól bele történelem az életembe?</i> Hámos Imréné, Piroska élete a két világháború között Iskola: általános és középiskola Város: Arnót, Budapest, Budaörs Tanár(ok) neve: Molnár Attiláné Erika, Ébner Anna, Vértés Judit</p>
Részvevő diákok
<p>Diákok száma: csoportos Életkor: 16-18 év Évfolyam: 11. -12. évfolyam</p>
Pedagógiai célok
<p>Milyen problémára, kihívásra reflektál a foglalkozás? Mi az óra központi kérdése? <i>A két világháború közötti törvények hogyan változtatták meg a zsidó családok életét.</i></p> <p>Milyen tantervi követelményekhez kapcsolódik az óraterv? <i>Magyarország a két világháború között című témakörhöz kapcsolódó személynevek, évszámok, fogalmak, események, földrajzi nevek</i></p> <p>Milyen tudást, ismeretet szereznek a diákok az óra során? <i>Zsidótörvények, névmagyarosítás, élet a két világháború között</i></p> <p>Milyen készségeik, kompetenciáik fejlődnek? <i>Empátia, tolerancia, összefüggések feltárása, állampolgári és emberjogi ismeretek, kisebbségi jogok megismerése, kreativitás. Forráselemzés (képi és szöveges), önálló ismeretszerzés. Tájékozódás térben és időben. Együttműködés. Anyanyelvi kommunikáció, hallás utáni szövegértés.</i></p>
Alkalmazott segédanyagok és eszközök
<p>Milyen segédanyagokra, eszközökre lesz szükség az óra során? (pl. Centropa filmek, interjúk, egyéb) <i>Sorold fel őket minél részletesebben, és ahol lehet, használj linkeket is.</i></p> <p>FILM Hámos Piroska: Élet a Dunán - https://www.centropa.org/hu/centropa-cinema/hamos-piroska-elet-dunan</p> <p>FOTÓK https://www.centropa.org/hu/node/78360/photos</p> <p>ÉLETRAJZ https://www.centropa.org/hu/biography/hamos-imrene</p>

ZSIDÓTÖRVÉNYEK

http://www.holokausztmagyarorszagon.hu/index.php?section=1&chapter=3_1_2&type=conte

FOTÓK, INFORMÁCIÓK GYŰJTÉSÉHEZ FORRÁSOK

<https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A9vmagyaros%C3%ADt%C3%A1s>

Feladatlap

Nyomatott, szétvágott fotók a csoportbeosztáshoz

A foglalkozás / projekt / feladat menete lépésről lépésre

Előzetes ismeret: Zsidótörvények Magyarországon

Tervezett tevékenységek, időbeosztás:

- *Bemelegítő feladat (mellékelt feladatlapon) - pármunka - 10 perc*

1. feladat keressetek rá instagramon Piroskára (@hamospiri). Nézzétek meg a képeket és vonjatok le róluk következtetéseket (pl. Milyen volt a gyermekkor? Mit csinált a szabadidejében? Mi jellemezte a családi állapotát?)

2. Navigáljatok a Google Earth oldalára, majd a kereső mezőbe másoljátok be az alábbi koordinátákat! Azonosítsátok a koordináták alapján a helyszíneket, majd nézzétek meg a videót és írjátok le, hogy azok hogyan kapcsolódnak Piroška életéhez.

1. Dohány utcai templom: 47°29'45"N 19°03'38"E
2. Vác: 47°47'29"N 19°08'49"E
3. Mátyásföld 47°30'32"N 19°13'15"E
4. Ravensbrück 53°11'34"N 13°09'43"E
5. Balf 47°38'41"N 16°40'10"E

- Videó megnézése: Hámos Piroška: Élet a Dunán - <https://www.centropa.org/hu/centropa-cinema/hamos-piroska-elet-dunan> - 5 perc
- Feladatok kiegészítése videó alapján
- Csoportmunka (4 csoport, 2-5 fős csoportok) - forrás alapján válaszoljanak a megadott kérdésekre: (csoportbeosztás a már ismert fényképek alapján - keressék meg a kép részeit) - 10 perc

1. Csoport:

Az alábbi forrásrészlet a korábban már megismert zsidótörvényekhez kapcsolódnak. Olvasd el figyelmesen a forrásrészleteket és válaszolj a kérdésre!

“A Klári nem dolgozott, akkoriban a nők, ha férjhez mentek, nem nagyon dolgoztak. A férje úgy emlékszem, hogy a Generál Biztosítóban dolgozott. A férje B-listás lett. Kitették az állásából. Kapott valami végkielégítést. Ez 1938-ban vagy 1939-ben volt, talán azért tették ki, mert zsidó volt. És jövedelem nem volt, elhelyezkedni nem tudott újból. Nem tudták a lakbért fizetni, és egy darabig odaköltöztek a másik testvéréhez a férjemnek, és a bútort kihozták hozzánk Mátyásföldre.”

Milyen következményekkel járt az, hogy Piroska sógornőjének, Klárinak a férje elveszítette a munkáját?

.....

Elsősorban mely munkahelyeken fordulhatott elő hasonló elbocsátás?

.....

2. Csoport:

Az alábbi forrásrészlet a korábban már megismert zsidótörvényekhez kapcsolódnak. Olvasd el figyelmesen a forrásrészleteket és válaszolj a kérdésre!

“Mi ki voltunk keresztelkedve [lásd: kikeresztelkedés] a férjem hivatala miatt. Ez állami vállalat volt. És piszkálták a munkahelyén. És volt jóakarója, egy kollégája, aki erőszakolta, hogy keresztelkedjen ki, hogy akkor nem lesz semmi bajunk. 1934-ben már azért a zsidókat nem látták szívesen. És a munkahelyét szerette.”

Mi állt a kikeresztelkedés háttérében? Szerintetek hosszútávon ez segített rajtuk? Válaszodat indokold!

.....

3. Csoport:

Az alábbi forrásrészlet a korábban már megismert zsidótörvényekhez kapcsolódnak. Olvasd el figyelmesen a forrásrészleteket és válaszolj a kérdésre!

“Volt két házaspár, akivel nem sűrűn, de összejöttünk. Ezek zsidók voltak, illetve az egyiknek a felesége keresztény nő volt. De a kitérés szóba sem került velük.

A mostohaanyám, aki édesanyaként nevelt, nem örült neki. Nagyon érdekes dolog, hogy tulajdonképpen az egész család nem volt vallásos, de zsidók voltak, és azért a zsidó nagyünnepeket megtartottuk. A legkevésbé vallásos az édesapám volt, és ő volt a legjobban fölháborodva, mikor megtudta, hogy kikeresztelkedtünk.”

Lett volna lehetősége Piroska ismerőseinek arra, hogy 1939 után összeházasodjanak? Válaszodat indokold!

.....

Szerinted miért nem beszéltek a kikeresztelkedésről? Mit gondolsz a család reakciójáról?

.....

4. Csoport:

Olvassátok el a forrásokat, és válaszoljatok a kérdésekre!

“A férjem Hahn Imre volt. A nevünk 1934-ben Hámosra változott. Ezt a férjem csinálta. Körülbelül akkor, amikor kitértünk, de lehet, hogy már valamivel előbb is.”

*“A **névmagyarosítás**, azaz az idegen vagy idegen hangzású **családnevek magyarosítása** a 19. és a 20. században Magyarországon elterjedt társadalmi és politikai jelenség volt. Méreteire jellemző, hogy 1835 és 1956 között mintegy 300 ezer családnév-változtatási kérelmet adtak be az illetékes hatóságokhoz. A családtagokkal együtt tehát legalább félmillió ember volt közvetlenül érintett ebben a társadalmi mozgásban.*

*A **millennium** közeledtével erőre kapott a magyarság történelmi nagyságának, kultúrfölényének, hatalmi-területi terjeszkedése szükségességének képzete, és ezzel együtt a nem-magyar eredetű lakosság **magyarosításának** törekvése. Ennek részét alkotta a személynevek magyarosításának szorgalmazása is.*

A magyarosítók jelentős része a zsidó származású magyarok köréből került ki, ezért az *antiszemita* érzelmek térnyerésével a névmagyarosítás veszített népszerűségéből. A *Tanácsköztársaság* idején végrehajtott névváltoztatásokat az *ellenforradalmi* rendszer törölte.

1933 körül újra teret nyert a hivatalos, állami névmagyarosítási politika, elsősorban a közalkalmazottak körében és a honvédség tisztikarában, ugyanakkor a zsidók névváltoztatási törekvéseit fékeztek, majd megtiltották.

példák: Petőfi (Petrovics) Sándor, Gárdonyi (Ziegler) Géza, Radnóti (Glatter) Miklós.”

Miért volt szükség arra, hogy megváltoztassák a nevüket?

.....

“Nomen est omen” - mit jelent ez a mondás? Mi az eredete? Egyetértesz-e vele?

.....

- **Csoportmunkák bemutatása - 15 perc**
- **Zárófeladat - akár otthonra - választható - tantárgyi kapcsolatok (5 perc)**
 - Vizuális kultúra: Milyen ruhát viselne ma Piroska? Tervezd meg! (Fotókiegészítés)
 - Idegennyelv: adott fogalomra keressetek rá a szövegben - tegyetek fel kérdéseket
 - Osztályfőnöki - önismeret: saját életrétekből mik azok az élmények, amiket megőriznétek - készítsetek tablót - szép emlékek, pillanatok (kép, leírás)
 - Osztályfőnöki - csapatépítés: készítsetek tablót osztály életének legszebb pillanataiból - mit őriznétek meg?
 - Nézzetek utána a saját nevetek eredetének!

Végeredmények, produktumok

Mi az óra eredménye? Elkészül-e valamilyen kézzel fogható produktum?

Zárófeladat produktumai

Dokumentáció

Dokumentáljátok valamilyen formában az órát (pl. fotók, videók, esszék, stb.)? Ha igen, örömmel vesszük, ha elkülditek nekünk.

Értékelés***Hogyan fogod értékelni a diákok munkáját?***

Szóbeli/írásbeli értékelés és/vagy osztályzat az adott tantárgyból.

Egyéb

Van-e bármi, amit hasznos tudnunk erről az óratervről?